

Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomiteen
Møte torsdag 31. august 1950 kl. 11.

Møtet ble ledet av formannen, F i n n M o e.

Til stede: Hambro, Klippenvåg, Konrad Knudsen, Lavik, Finn Moe, Moseid, Sven Nielsen, Selvik, Strøm, Torp, Ramndal (for Utheim) Valen, Johan Wiik, Natvig Pedersen, Kjøs, Bratteli, Friis, Hegna, Smitt Ingebretsen og Vatnaland.

Dessuten møtte stats- og fungerende utenriksminister Gerhardsen, justisminister Gundersen og ekspedisjonssjef Anker.

Formannen: Det er ikke nødvendig å holde noe langt foredrag om hvorfor komiteen er innkalt. Men som de fleste medlemmer vil ha vært oppmerksom på, har det vært en del debatt om selve behandlingsmåten av proposisjonene. Presidentskapet har hatt møte i formiddag og drøftet dette, og jeg gir derfor ordet til hr. Natvig Pedersen, som vil redegjøre for det som presidentskapet er blitt enige om.

Natvig Pedersen: Presidentskapet har tatt standpunkt til behandlingsmåten av denne alvorlige sak. Og presidentskapet mener at den beste og naturlige behandlingsmåte av saken vil være at denne komite, den utvidede utenrikskomite, avgir innstilling om den prinsipielle side av saken, om grunnene til dette skritt, slik som de er redegjort for i St.prp. nr. 122, om bevilgningen i sin alminnelighet og dens størrelse, om fordelingen mellom sivile og militære tiltak, altså i hovedsaken en prinsipiell innstilling om spørsmålet. Og videre at finanskomiteen blir innkalt i neste uke for å avgi innstilling om dekningsmåten, slik som den er foreslått av Regjeringen i St.prp. nr. 123.

Videre mener presidentskapet at det vil være riktig at en forsterket militærkomite da innkalles for samtidig å avgi innstilling om de rent militære punkter her. Det blir da i hovedsak det som i utkastet til vedtak i St.prp. nr. 122 omfattes av punktene II, III, IV, V og VI for såvidt angår det militære forsvar og det sivile forsvar, den innbyrdes fordeling mellom de forskjellige oppgaver der. Og en mente det ville være mest praktisk at militærkomiteen ble forsterket med to medlemmer av justiskomiteen, som presidentskapet ville oppnevne, slik at en kunne se de to hovedposter, det militære forsvar og sivilforsvaret, i sammenheng.

Når det gjelder de øvrige kapitler, mener presidentskapet at denne komite måtte kunne ta med i sin innstilling sluttsummene under kap. 1185, 1191, 1195 og 1198, likevel slik at hvis det skulle vise seg nødvendig, måtte justiskomiteen kunne se nærmere på fordelingen av midlene under kap. 1185, men det skulle ikke være nødvendig at den komiteen spesielt ble innkalt til det, før Stortinget trer sammen.

Videre bør denne komite kunne avgi innstilling om de fullmakter som er omtalt i punktene VII og VIII.

Etter dette skulle altså den utvidede utenrikskomite i hovedsaken avgi en prinsipiell innstilling om disse tiltak og overlate selve dekningsmåten til finanskomiteen og fordelingen av bevilgningen, når det gjelder det militære forsvar

og sivilforsvaret, til en forsterket militærkomite. En går da ut fra at finanskomiteen og den forsterkede militærkomite vil kunne utføre dette arbeid i løpet av neste uke i det vesentlige, slik at en da ved Stortingets sammentreden den 18. september kunne ha innstillingene fra denne komite og fra de to andre komiteer så samtlige representanter fikk de nødvendige dokumenter helst på forhånd og kunne få tid til å sette seg ordentlig inn i saken.

Statsminister Gerhardsen: Bare et par ord om kap. 1191, forslaget fra Handelsdepartementet om bevilgning av 4,8 millioner til anskaffelse og lagring m.m. av visse varer. Slik saken foreligger kan jeg ikke se det kan være noe å innvende mot forslaget om at utenrikskomiteen avgir innstilling om det kapitel. Men jeg har i dag fått vite at under Handelsdepartementets forhandlinger med importørene, er det fra importørene reist krav om statsgaranti for en del av de beløp som importørene må sette inn for den økte import, som det er spørsmål om. Det spørsmål er ennå ikke behandlet hverken av Handelsdepartementet eller av Regjeringen. Men hvis det skulle bli aktuelt, og det er altså en viss mulighet for det, kunne jeg tenke meg at det ville være hensiktsmessig om denne sak da også kunne sendes finanskomiteen.

Natvig Pedersen: Såvidt jeg forstår statsministeren kan det altså bli spørsmål om en utvidelse på en måte av det tiltak som er nevnt under kap. 1191 i form av en garanti for innkjøp av varer. Forsåvidt som Regjeringen finner å ville fremsette forslag om det, bør det jo i tilfelle behandles av finanskomiteen. Og er det da slik at statsministeren ville foretrekke at det kapitel ble oversendt finanskomiteen sammen med dekningsmåten, og at finanskomiteen i tilfelle kunne ta standpunkt til andre, utvidede former, må jeg for min del si at jeg ikke har noe mot det, det kan muligens være praktisk. Men hvis det ikke foreligger noe annet enn det som foreligger her, mener jeg at denne komite like godt kunne avgi innstilling om den bevilgning og den sluttsummen der. Hvis det er mulighet for at andre ting blir trukket inn her, kan jeg tenke meg at det er mer praktisk å følge den vei som statsministeren har antydnet her.

Formannen: Det er jo ikke vanlig at en komite skal diskutere presidentskapets disposisjoner. Men kanskje presidentskapet selv ville være takknemlig hvis noen hadde noe å si i sakens anledning.

--- Ingen har forlangt ordet, og jeg går da ut fra at man er enig i at dette er den beste behandlingsmåte.

Da står det igjen for den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite å bestemme sin egen fremgangsmåte med hensyn til det som den skal behandle. Og det er vel da lite hensiktsmessig å ta fatt på saken i dag, men gjøre det i morgen, slik at de som eventuelt ennå ikke har lest proposisjonen, kan få anledning til å gå den igjennom.

Det vi da bør gjøre i dag, er å velge ordfører. Jeg tillater meg å foreslå hr. Oscar Torp, som jo har hatt disse sakene før, helt fra forrige sesjon.

--- Ingen andre er foreslått, og vi kan da anse hr. Torp valgt som ordfører for de kapitler som den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite skal ha.

Vi kunne da ha møte i morgen kl. 10.

Hambro: Ville det ikke være naturlig at man holdt møte når hr. Torp kunne forelegge noe for oss – vi har jo drøftet i tidligere møter svært meget av innholdet her – da ville vi ha et konkret grunnlag for drøftelsene. Jeg vil bare henstille til hr. Torp at han overvinner seg selv og avfatter innstillingen i korthet uten å klippe for meget av proposisjonen og ha den utførlig med. Jeg tror det ville være en vinning i dette tilfelle. Og jeg synes det ville være den greieste og mest ekspeditte måte å gå frem på, medmindre hr. Torp skulle ønske å ha noen drøftelse her av ting som ikke har vært nevnt i komiteen.

Torp: Jeg er i grunnen enig med hr. Hambro. Men da kan vi neppe sette møte i morgen kl. 10. Ville det ikke være best å sette det til lørdag?

Friis: Jeg finner den fremgangsmåte som er foreslått av hr. Hambro alt for rask og skjematisk. Det er jo hendt så mange ting siden vi var sammen sist, og jeg kan ikke forstå at vi ikke først bør ha en alminnelig diskusjon om stillingen, slik som den er i dag, og den diskusjon bør være av såvidt bred karakter at vi alle får ordet til å redegjøre for vårt syn på stillingen og før ordføreren går i vei med å lage innstilling.

Formannen: Jeg kan i mangt og meget være enig i det som hr. Friis hevder. Men det er en ting som jeg tror man skal ta i betraktning, og det er at utenriksministeren for tiden er på Island, men han vil såvidt jeg har kunnet bringe på det rene, være tilbake i løpet av lørdagen og skulle da sannsynligvis kunne møte mandag. Vi kunne da gå fram på den måte som er foreslått av hr. Hambro, at vi lar ordføreren utarbeide et utkast til innstilling og at vi trer sammen lørdag og diskuterer det, og så kan vi i møtet mandag, hvor da utenriksministeren kan være til stede, få nettopp den brede debatt som hr. Friis ønsket og som jo på mange måter er ønskelig like foran FN's generalforsamling. Men jeg tror det er av vesentlig betydning at vi har utenriksministeren med, som jo sitter inne med autentiske opplysninger om alt som er skjedd i mellomtiden.

Statsråd Gundersen: Jeg vet ikke om jeg misforsto stortingspresidenten, når jeg forsto ham slik at den forsterkede militærkomite, altså militærkomiteen forsterket med to medlemmer av justiskomiteen, skulle behandle Forsvarsdepartementets budsjettforslag og den del av Justisdepartementets som vedrører sivilforsvaret, mens politibudsjettet skulle utstå inntil videre og behandles av justiskomiteen etter at Stortinget trer sammen i oktober.

Natvig Pedersen: Nei, når det trer sammen i september.

Statsråd Gundersen: Men altså slik at den del av budsjettforslaget ikke kunne behandles før stortingssamlingen i oktober. Hvis det er den riktige forståelse, må jeg reise spørsmålet om det er hensiktsmessig. Det kan vel ikke være klokt å vente med alle de politimessige forberedelser og tiltak så lenge som det da blir tale om. Man skulle tro at det beste ville være om man fikk det hele behandlet slik at vi kunne få klarsignalet for de samlede beredskapstiltak så snart som mulig. Det ville da altså bety at den forsterkede militærkomite også tar med politibudsjettet under sin behandling i neste uke.

Med det samme jeg har ordet, får jeg kanskje lov å nevne, skjønt det ligger utenfor denne sak vi behandler nå, spørsmålet om man ikke allerede nå burde overveie formen for og timeplanen for behandlingen av beredskapslovene. Det er helt klart at de lovproposisjoner ikke kan komme under behandling når Stortinget trer sammen nå, men man bør jo ta sikte på, såvidt mulig i all fall, synes jeg å få dem til behandling snarest mulig når Stortinget trer sammen i oktober. Skal man nå det mål, må man ganske sikkert allerede nå legge en plan for behandlingen av dem, avgjøre hvilken komite som skal ha disse forslag og sette opp en timeplan.

Formannen: Jeg tror vi skal ta én sak ad gangen.

Friis: Jeg er fullt enig med formannen i at det er meget viktig og det er det absolutt riktige at vi ikke tar en prinsipiell debatt før utenriksministeren er kommet tilbake. Og jeg er så meget mer tilfrets med det som debatten vil få et langt videre og bedre preg når utenriksministeren er til stede. Så hvis vi kan vente med det til han kommer tilbake, så er jeg enda mer fornøyd.

Men hertil kommer jo at disse saker overhodet ikke har vært gruppebehandlet. Helst skulle jeg jo sett at man også hadde hatt anledning til å gruppebehandle dem før ordføreren gikk i vei med sin innstilling. Det står i all fall klart for meg, at hvis det foreligger en innstilling fra ordføreren allerede ved begynnelsen av den alminnelige debatt, vil det legge et visst press på debatten. Men så overordentlig alvorlig som stillingen nå er, er det i all fall for meg en samvittighetssak å få redegjøre for mitt syn på situasjonen i dag, og at det blir gjort før det foreligger noe utkast til en innstilling fra ordføreren.

Torp: Når det gjelder selve den prinsipielle side og vår holdning til denne sak, så er det vel slik at den gjennomgåelse vi hittil har hatt, skulle vel stort sett gi uttrykk for denne komites oppfatning i realiteten. Jeg kan ikke tenke meg annet. Og jeg synes heller ikke at det kan være hendt ting senere som har endret noe vesentlig i det. Forsåvidt måtte det gå an, hvis det ikke er kommet nye momenter til, å følge den linje som har vært antydnet, at vi gjør et utkast til innstilling og tar et møte lørdag – la oss strekke oss til det, her er det jo spørsmål om tid. At vi trenger å drøfte den internasjonale situasjon ut over hva vi har gjort, er jeg ikke blind for, men da bør jo utenriksministeren være til stede. Da jeg snakket med ham søndag, sa han til meg at hvis det skulle bli spørsmål om hans nærvær i utenrikskomiteen, var han klar til å

møte her mandag, og jeg kunne gi den beskjed i utenrikskomiteen, hvis det spørsmål reiste seg.

Det neste spørsmål som foreligger, er: skal vi vente med vårt neste møte til lørdag? Jeg kan ikke se at det er nødvendig, men jeg kan heller ikke se at det er noe i veien for at vi gjør det. Når det er uttalt ønske om det, kunne man vel gjøre det.

Når det gjelder gruppene, er det jo meningen at Stortinget skal innkalles den 18. september. Det vil vel da være rimelig at vi hadde gruppene inn noen dager tidligere. Men selv i gruppene må vi vel som medlemmer av utenrikskomiteen ta det ansvar som er forbundet med det, både overfor Stortinget og overfor våre grupper. Det var ønskelig at vi hadde anledning til å drøfte disse spørsmål med gruppene, men det har jo hittil ikke latt seg gjøre, og da synes jeg at vi får handle under det ansvar som vi har ved å sitte som medlemmer av denne komite og legge fram våre synsmåter i gruppene. Jeg skulle vel også tro at avviket ikke er så stort i den prinsipielle holdning som denne situasjon så klart og tydelig tilsier oss å ta, og som ingen er i tvil om at vi har tatt. Jeg kan ikke tenke meg at det skjer noen forandring i gruppene heller i så måte.

Når det gjelder politiet, er jeg enig med justisministeren i at det vil være ønskelig at vi kunne få det med med det samme, slik at det hele ble bragt i orden. Men jeg oppfattet presidenten slik at den forsterkede militærkomite også skulle behandle det spørsmål, men at justiskomiteen skulle kunne se på det før det skulle behandles i Stortinget, når det trer sammen.

Friis: Jeg vil for sikkerhets skyld også gjøre oppmerksom på at det heller ikke for mitt vedkommende foreligger noen endring i min holdning i forhold til det jeg alt har stemt for. Men det er overordentlig viktig, tror jeg, at man drøfter og klart får frem de forskjellige faktiske omstendigheter som nå karakteriserer situasjonen og som gjør at mange ting stiller seg i et noe annet lys enn tidligere, og at vi virkelig prøver alle sammen å hjelpe hverandre til å se den stilling som vi nå står oppe i korrekt og klart i øynene, og det kan vi oppnå ved å få gjennomdiskutert den med hverandre.

Formannen: Jeg tror ikke der kan være noe til hinder for at vi går frem som foreslått, og jeg kunne tenke meg den fremgangsmåte at vi trer sammen lørdag og ser på utkastet til innstillingen, som jo berører dette konkrete om beredskapen, og at vi så, uten å gjøre oss helt ferdige med innstillingen, mandag, når utenriksministeren er til stede, har en debatt om den internasjonale situasjon.

Moseid: Jeg vil jo svært gjerne at vi skal gjøre den fortløpende som det er mulig med forberedelsen av denne sak, og jeg nekter ikke for at jeg ble litt skuffet over at Stortinget først skal innkalles den 18de, jeg trodde det ville vært mulig å få Stortinget sammen før. Det kan muligens gjøres på den måte at man får gruppene inn noen tid før. Jeg er nemlig av den mening at det vil være riktig i en så overmåte alvorlig sak som denne, at man forbereder saken så godt som mulig. Det gjelder jo spørsmål som vi allerede har drøftet ganske inngående i flere møter her. Jeg synes

det naturlige ville være, når det er så mange sider ved spørsmålet som det er, at også justiskomiteen kom sammen samtidig med finanskomiteen og militærkomiteen, slik at en fikk dette forberedt samtidig og så sakkyndig som mulig.

Når det dreier seg om det nye lovverket som er bebudet derimot, vil jeg gjerne uttale at der er det grunn til å vise stor forsiktighet, hvis vi ikke skal gli inn på en linje som vi ikke er tjent med som demokratisk samfunn. Jeg vil ikke uttale meg nærmere om det nå, men jeg mener at man skal vise stor forsiktighet når vi vet hvor mange folk det er som på denne måten er kommet inn på glidebanen over mot en eller annen form for diktatur.

Natvig Pedersen: Det er i grunnen akkurat det samme moment som har vært avgjørende for meg som hr. Moseid nevnte, nemlig at en såpass vanskelig og viktig sak som denne bør behandles så grundig som det er mulig. Det er det som gjør at jeg ser det som meget viktig at representantene når de møter i Stortinget såvidt mulig skal ha innstillingene og de nødvendige dokumenter, slik at de kan sette seg ordentlig inn i disse sakene. Den utvidede utenrikskomite er jo nødt til å tre sammen, det er en naturlig oppgave for den å behandle denne sak, og den er nødt til å ta ansvaret for det og legge fram sin innstilling, men av den grunn skal vi ikke se bort fra hvor viktig det er for de enkelte representanter at de også kan sette seg så godt inn i problemet som mulig, og først og fremst ved å få de nødvendige dokumenter fra Stortinget.

Som alle kjenner til, har det vært tale om torsdag den 15de. Men der bør det forhold nevnes at utenriksministeren nødvendigvis må være tilstede i de Forente Nasjoner under åpningen og i viktige møter den 15. og 16., og at han kan være tilbake her den 18de. Det har for meg også vært avgjørende, fordi jeg synes det er riktig at utenriksministeren er tilstede når Stortinget trer sammen. Det er bakgrunnen for at presidentskapet har endelig bestemt seg for å sette Stortingets møte til den 18de.

Når det gjelder det spørsmål justisministeren nevnte, kan jeg si at det ikke har vært presidentskapets mening at behandlingen av kapitlet om politiet skulle utstå til oktober, men at det skulle behandles i sammenheng med de andre saker som nevnt her i møtet i september. Vi har imidlertid gått ut fra at i løpet av den tid Stortinget sitter sammen, må justiskomiteen kunne se på det kapitlet der. Vi har sett det slik at selv om dette forhold med politiet henger sammen med beredskapsiltakene, så er det allikevel et spesielt område som ligger under justiskomiteen, og det er da naturlig at den komite behandler det kapitel. Men som jeg sa, har vi regnet med at det må kunne skje mens Stortinget sitter sammen, slik at Stortinget kan gjøre vedtak om den ekstraordinære bevilgning det blir spørsmål om, og den fullmakt til Regjeringen som ligger i den ekstraordinære bevilgningen, slik at departementet skal kunne sette i verk de nødvendige tiltak og få midler til det.

Torp: Det er klart at vi må åpne adgang for gruppene til å behandle saken. Det ble ikke sagt noe om det, men jeg kunne tenke meg at det først bare blir et ganske kort møte i Stortinget for å få fordelt proposisjonene til de forskjellige

komiteer. Det vil si, vi har jo fått dem utlevert på forhånd og skal avgi våre innstillinger om dem. Men vi trenger jo en dags tid til gruppemøter. Jeg hadde opprinnelig tenkt meg det slik at vi kunne innkalle Stortinget til et par dager før vi egentlig hadde tenkt å starte arbeidet. Hvis det er den 18de, kunne Stortinget innkalles til fredagen eller torsdagen før, til fordeling av proposisjonene, som så gikk til komiteene. Komiteene kunne da holde innstillingene åpne, uten å avslutte dem, slik at gruppene kunne få anledning til å behandle dem i de par dagene før mandag, og så kunne man gå like løs på spørsmålet mandag. Hvis vi derimot åpner mandag, må vi jo ha et par dager før vi kommer i arbeide. Det første møtet må bli meget kort, såvidt jeg skjønner, hvis vi skal følge de vanlige formalia. Sakene går til komiteene, og selv om komiteene på forhånd har arbeidet med spørsmålene, bør ikke innstillingene være endelig avsluttet før gruppene har fått anledning til å drøfte dem.

Jeg gikk ikke inn på spørsmålet isted da presidenten redegjorde for dette og det var adgang til det, for jeg ville ikke ta noen dissentering i forhold til presidentskapet, men jeg ber om at gruppene får anledning til å behandle saken før innstillingene er endelig avgitt.

Smitt Ingebretsen: For å få en ekspedit behandling av dette bør vi bli enige om å komme sammen på lørdag. Der vil da kunne foreligge et utkast til innstilling fra hr. Torp som vi kan behandle, og vi kan så få en alminnelig debatt og en votering på mandag. Jeg synes også at man til neste uke når finanskomiteen og militærkomiteen skal innkalles, også bør innkalle justiskomiteen, så vi får disse tre komiteers arbeide paralleltløpende og innstillingene ferdige før Stortinget kommer sammen. Hvis man innkaller det til den 18de, kan man gjerne som det ble nevnt innkalle gruppenes medlemmer til et par dager iforveien. Da kan jo innstillingene foreligge, og jeg mener at innstillingene bør foreligge for gruppene. Det er ingen grunn til å vente med å avgi innstillingene til Stortinget er trådt sammen. Det vil sikkert bare forsinke saken. Skulle der oppstå noen komplikasjoner under gruppebehandlingen, får man ordne det, men det er vel ikke stort annet enn teoretiske muligheter for komplikasjoner på denne saken. Så innstillingene bør etter min mening være ferdige til gruppene kommer sammen.

Natvig Pedersen: Den formelle avgivelse av disse innstillingene kan jo ikke finne sted før Stortinget er trådt sammen. Presidentskapet planlegger arbeidet, og er avhengig av at Stortinget endelig godkjenner det, men en kan vel gå ut fra at det skjer i dette tilfelle. Da er jeg enig med hr. Smitt Ingebretsen i at innstillingene så sant det er mulig bør foreligge før Stortinget trer sammen. Det første møte blir jo, som hr. Torp nevnte, i og for seg et kort møte, med overbringelse og oversendelse av proposisjonene, men, som jeg nevnte i presidentskapsmøtet, har jeg der etter konferanse med statsministeren ment at det ville være naturlig at Regjeringen i dette første møtet gjennom statsministeren ga en bredere grunngiing for hele saken. Det vil være naturlig at det blir gjort i det første møtet etterat Stortinget er åpnet, og det

blir da spørsmål om ikke den redegjørelsen også bør foreligge før gruppene går til behandling av saken.

Jeg hadde for min del tenkt meg at gruppene måtte få tiden til og med tirsdag til sin behandling, og så kunne man eventuelt gå på den offisielle behandling i Stortinget onsdag. Men jeg vil samtidig si at det må være en selvfølge at dersom et eller flere partier finner det praktisk og ønskelig å ha et gruppemøte før den tid, så bør det være full adgang til det, og etter mitt skjønn bør partiene få dekket sine utgifter til det.

Moseid: Jeg er enig med hr. Torp i hva han uttalte her, at det riktige vil være å gi gruppene anledning til å behandle saken før den offisielt avgis, og jeg tror det riktige her vil være at Stortinget innkalles f.eks. til fredag den 15de, og at man da først gir gruppene anledning til å behandle de foreliggende utkast til innstillinger og så tar det første møte mandag den 18de. Det har jeg ikke noe imot. Da vil gruppene være orientert og vil kunne gå like på behandlingen av sakens realitet. Jeg vil henstille til presidentskapets overveielse om det ikke kunne ordnes på den måte.

Hambro: Der er jo ingenting i veien for at Stortinget trer sammen før den 18de for at proposisjonene kan overbringes – de må jo formelt overbringes før der kan avgis innstilling – og at man i det første møte bare overbringer proposisjonene. Så får gruppene anledning til å ha møter etterpå. Det vil ikke sinke noe, det er tvert imot mulig at det vil kunne påskynne forhandlingene.

Men jeg vil gjerne nevne, på tross av formannens ord, fordi der er en sammenheng, at justiskomiteen jo ikke kan behandle lovproposisjonene før de foreligger, og de foreligger ikke ennå. Vi håper at de vil kunne overbringes slik at man kan ha et referatmøte i Odelstinget den 18de – eller eventuelt den 15de september.

Statsråd Gundersen: Ja, det er helt sikkert.

Hambro: Hvis det er tilfelle, er det også en grunn til å kalle inn Stortinget litt før den 18de, for etter min oppfatning er der en uløselig sammenheng mellom fordelingen av bevilgningene og en rekke av de lovproposisjoner som har vært bebudet. Enkelte av bevilgningene er jo til en viss grad begrunnet i de lovproposisjonene som kommer. Det var derfor vi i presidentskapet mente at man kunne vedta i prinsippet en sum av inntil det og det som foreslått av Regjeringen, under forutsetning av at justiskomiteen senere avgir en innstilling om fordelingen osv. Vi må se det hele i sammenheng. Da vil justisministeren ikke få noen forsinkelse med å kunne gå i gang med de nødvendige tiltak.

Jeg er tilbøyelig til å mene at det vil være riktig slik som stillingen synes å være her, at Stortinget blir innkalt til den 15de, og at man så fikk overbragt proposisjonene og at gruppene hadde møter, og at statsministeren så ga sin redegjørelse den 18de, og man deretter begynte på saksbehandlingen. Utenriksministeren er jo i Lake Success på den tid, og ventes å være tilbake slik at

han vil kunne møte i Stortinget og være med å drøfte saken onsdag den 20de, og det ville jo være naturlig at man hadde en bredere debatt – hvis det blir noen slik bred debatt – om de utenrikspolitiske spørsmål når utenriksministeren var kommet tilbake. Men det blir altså timeplanen, og det er etter den presidentskapet har hatt sine overveielser.

Den opprinnelige innstilling fra presidentskapet var at man skulle komme sammen den 15de, men på grunn av forskjellige forhold gikk vi ut fra at det ville være praktisk å begynne mandag den 18de hvis man med en gang skulle gå løs på saken. Men når der er såvidt sterke ønsker om å få en gruppebehandling på forhånd, skulle jeg tro at det ville være bedre å innkalle Stortinget den 15de og få overbragt proposisjonene, og så få gruppebehandlet dem før man gikk løs på saken.

Smitt Ingebretsen: Jeg synes det må være den praktiske løsning. Dermed løser man også spørsmålet om utgiftene ved innkallelse av gruppene før Stortingets offisielle sammentreden.

Formannen: Ingen flere har forlangt ordet. Denne debatt får da være til veiledning for presidentskapet når det treffer sin endelige avgjørelse.

Friis: Jeg vil gjerne stille det spørsmål til presidentskapet om ikke referatet fra det hemmelige stortingsmøte vi hadde den 27de enten kunne frigis til offentliggjørelse eller i all fall kunne besørges trykt, slik at Stortingets medlemmer hadde referatet fra det møtet til orientering og til sammenligning mellom de synsmåter som da ble gjort gjeldende og situasjonens videre utvikling?

Formannen: Det var en henstilling til presidentskapet, som presidentskapet vil overveie.

Er der andre som har noe å frembringe før vi hever møtet?

Statsråd Gundersen: Det gjelder lovproposisjonene – jeg vet ikke om det er grunn til å si noe mere om det.

Får jeg lov til å nevne at mesteparten av arbeidet med de lovproposisjonene vil falle på justiskomiteen, og jeg har forstått det slik at justiskomiteen trer sammen nå i midten av september og blir sittende frem til den nye stortingssesjon begynner i oktober. Men der er en 2 – 3 kapitler i Loven om særlige rådgjerder ved krig, som nok like naturlig hører under konstitusjonskomiteen, det er åpningskapitlet og de to slutningskapitlene om særlige fullmakter for Regjeringen, osv. så man bør nok overveie hvordan hele dette lovkomplekset skal behandles. Det er neppe hensiktsmessig å splitte det opp slik at av krigsloven en del behandles av justiskomiteen og en annen av utenrikskomiteen, man kunne tenke seg en forsterkning av justiskomiteen også der.

Jeg bare nevner det til presidentskapets overveielse. Man behøver vel ikke å si noe mere om det på det nåværende tidspunkt. Men jeg tror man gjør klokt i å komme i gang med komitebehandlingen av det så snart som mulig, nettopp ut fra det

synspunkt som hr. Moseid fremhevet, at det er om å gjøre her at man får gitt det en grundig og tilstrekkelig lang overveielse og drøftelse i komiteen.

Ramndal: Eg har ikkje villa blanda meg bort i dette spørsmålet om innkalling av justisnemnda, fordi at eg veit jo ikkje kva av dei ymse lovføresegnene som det skal gjerast framlegg om, kjem til å gå til justisnemnda. Det er riktig det som statsråd Gundersen var inne på, at vi hadde oss imellom tala om å møta den 25. september, fordi vi har så mange saker som må handsamast at vi treng den tida til den ordinære samlinga. Det er no tanken å fortsetja arbeidet så snart som den korte sesjonen er slutt. Men så lenge som det ikkje er offentleggjort anna enn eit lite utdrag som har komi i avisane, er det jo heilt uråd for nokon å seia korleis ein i grunnen skal handsama desse sakene. Men det kunne jo tenkjast, dersom det kom fram at det vart framlagt og trykt proposisjonar, at justisnemnda kunne koma saman nokre dagar før Stortinget og sjå på sakene, det kunne lata seg gjera, men så lenge det ikkje ligg føre noko meir enn det som er, er det jo ikkje noko å kalla inn justisnemnda på.

Formannen: Ingen flere har forlangt ordet. Vi er da enige om at vårt neste møte blir lørdag kl. 10 – uten noen nærmere innkallelse.

Møtet hevet kl. 12.